

esse reduplicative filium Dei naturalem, est esse filium naturalem Dei, quia in humanitate subsistit: At quamvis Christus ut homo sit filius naturalis Dei, hoc tamen non habet, quia in humanitate subsistit, sed quia subsistit in divinitate: Ergo ut subsistens in humana natura non est filius Dei naturalis formaliter, sed ut reduplicative sumpto.

57 Ex quo probata manet ultima pars: Christus enim in quantum homo est filius Dei naturalis formaliter, ut in prima parte conclusionis ostendimus: Sed in quantum homo non est filius Dei naturalis formaliter, sed ut reduplicative sumpto: Ergo in quantum homo est filius Dei naturalis formaliter, sed ut reduplicative sumpto specificative.

58 Confirmatur: Christum in quantum hominem esse filium Dei naturalem, sed ut reduplicative sumpto specificative, nihil aliud est, quam quod ut homo sit subiectum capax denominationis filii naturalis formaliter, sicut Petrus in quantum capillus esse capsum in sensu specificativo, nihil aliud significat, quam quod Petrus secundum capillum sit capax suscipiendi crispitudinem, ut docetur in summis: Sed Christus, in quantum homo, & ut subsistens in humanitate, est subiectum capax denominationis filii Dei naturalis formaliter, ut ex solutione argumentorum patet: Ergo in quantum homo, est filius Dei naturalis, sed ut reduplicative sumpto specificative.

§. II.

Solvantur objectiones.

59 Contra primam conclusionem nullum militat argumentum alicuius momenti, sed contra secundam obijciuntur: Ut de Christo in quantum hominem verificetur esse filium Dei naturalem formaliter, requiritur quod hypostasis Verbi, sub conceptu filiationis formaliter, uniat humanitatis: Sed non fit ei unitor: Ergo Christus ut homo non est filius Dei naturalis formaliter. Major patet, Minor in qua est difficultas probatur primo. Filiatio Verbi est formaliter relatio: Sed filiatio Verbi non uniat humanitati formaliter sub conceptu relationis, alias illam constitueret relatum: Ergo non unitor illi formaliter ut filio.

60 Secundo, Cui non unitor fundamentum filiationis formaliter, nec formaliter unitor filio: Sed fundamentum filiationis Verbi, nimirum passiva generatio, non unitor humanitati Christi formaliter, alias illam constitueret genitricem generatione divina: Ergo filiatio Verbi non unitor humanitati sub conceptu filiationis formaliter.

61 Tertio: Si Pater humanitatem assumeret, non uniretur formaliter humanitati sumptae, sub conceptu Patris, alias ut homo esset formaliter Pater, quod est insensum, nam ut homo nullum filium generaret: Ergo pariter Verbum assumens humanitatem, non unitor illi sub ratione filii formaliter.

62 Quarto: In secunda persona non solum reperitur relatio filiationis ad Patrem generantem, sed etiam relatio Verbi ad Patrem dicentem, & imaginis ad Patrem a Verbo representatum: Ad secunda persona non unitor humanitati formaliter, sub ratione Verbi & imaginis: Ergo nec sub conceptu filiationis.

63 Respondeo, concessa Majori, negando Minorem, ad cuius primam probationem, nego etiam Minorem, filiatio enim Verbi unitor humanitati sub conceptu relationis formaliter: nec ex hoc sequitur quod constituat humanitatem relatum, quia humanitas hujus effectus est incapax, sicut nec sequitur quod constituat deitatem relatum, licet illi unitor formaliter sub conceptu relationis, quia hujus effectus deitas capax non est. Unde si nonnunquam in hoc tractatu, vel alibi, diximus substantiam Verbi uniri humanitati dumtaxat sub ratione forma hypostatica, non vero sub conceptu forma relativa, hoc intelligendum est, quantum ad denominationem relativam filiationis, quam subsistentia Verbi non tribuit humanitati assumptae, sed incapacitatem eius.

64 Ad secundam, concessa Majori, nego Minorem, vere enim generatio passiva, quae est fundamentum proximum filiationis Verbi divini, unitor humanitati: ex hoc tamen non sequitur quod generatio passiva constituat genitricem humanitatem, sed solum quod Verbum personaliter unitor humanitati, fit a Patre generatio aeterna generatione.

65 Dicitur: Ut passiva generatio notatur humanitati formaliter, solum necessarium est, quod Christus ut subsistens in humanitate formaliter, fit a Patre genitus aeterna generatione: Sed hoc non verificatur: Ergo generatio Verbi passiva, non unitor humanitati Christi formaliter. Major patet, Minor probatur: Christus ut homo non est genitus aeterna generatione ab aeterno, alias ut homo ab aeterno existeret, nec est genitus in tempore aeterna generatione, alias in tempore incepisset generari: Ergo ut homo nullo modo potest in sensu formali dici genitus a Deo aeterna generatione.

66 Respondeo distinguendo secundam partem Minoris: Non est genitus in tempore sed in tempore determinante generationem, concedo Antecedens: Cadente supra complexum

ex humanitate & Verbo, quod genitum est ab aeterno, nego Antecedens, & Consequentem.

Explicatur solutio: Sicut Christus ut homo in tempore subsistit per subsistentiam aeternam, in tempore unitam humanitati, & in tempore Christus ut homo est Deus, & filius Dei, per Deitatem & filiationem aeternam, humanitati temporaliter unitam: Ita ut homo in tempore est genitus per generationem aeternam temporaliter ipsi unitam. Et sicut ad veritatem istius propositionis: Christus ut homo in tempore est filius naturalis Dei, non requiritur quod hac propositio sit vera: Christus incipit esse Deus, sed quod filiatio naturalis fuerit in tempore unita humanitati, & quod factum sit, quod Verbum ut subsistens in humanitate, sit filius naturalis Dei, factioe cadente super complexum. Ita ut hac propositio sit vera: Christus ut homo est in tempore genitus a Deo, non est necessarium quod Christi generatio incipiat in tempore existeri, sed quod in tempore facta sit unio humanitatis ad Verbum quatenus genitum, & quod factum sit ut Verbum, quatenus subsistens in humanitate sit genitum.

Ad tertiam probationem Minoris principalis, nego Antecedens, si enim prima persona sanctissima Trinitatis humanitatem assumeret, esset, in quantum homo, Pater aeterni Verbi, per gratiam unionis, sicut modo Christus ut homo, est per gratiam unionis filius aeterni Patris: & sicut Christus, ut homo, est genitus a Deo per generationem aeternam, in tempore humanitati unitam: ita in hypothesi data, Pater ut homo esset generans filium, per aeternam generationem, in tempore unitam humanitati.

Ad quartam, concessa Majori, nego Minorem, etenim Christus ut homo est filius Dei naturalis formaliter, quia humanitas per unionem hypostaticam trahitur ad esse Verbi in unitatem personae, quod formaliter est filius Dei naturalis: cum ergo filius etiam sit Verbum formaliter & imago Patris, non est cur de Christo ut homine non praedicetur formaliter, esse pariter per gratiam unionis Verbum & imaginem Patris.

§. III.

Duo corollaria notantur digna.

67 EX dictis inferes primum, Christum ut hominem non esse filium naturalem sui, vel Spiritus Sancti, sed solum Patris aeterni.

Patet hoc corollarium, Nam Christus ut homo est filius naturalis Dei, per filiationem fundatam in generatione aeterna, ut docet D. Thomas infra q. 32. art. 3. & supra ostensum est. Sed generatio aeterna nequit alium terminum, quam aeternum Patrem respicere: Ergo Christus ut homo, solum Patris aeterni filius naturalis est.

Confirmatur: Filiatio super aliquam actionem fundata, solum respicit pro termino illius actionis principium: Sed solum Pater est principium aeternae generationis super quam filiatio naturalis Christi ut hominis fundatur: Ergo solum Patrem aeternum ut terminum respicit, subindeque Christus ut homo, nec sui, nec Spiritus Sancti, sed solum Patris aeterni filius naturalis est.

Inferes secundo: Quod si Spiritus Sanctus humanitatem assumeret, non esset ut homo filius naturalis, nec adoptivus Dei, esset tamen filius Dei filiatione fundata in creatione humanitatis.

Prima pars hujus corollarii probatur: Christus in quantum homo ideo solum est filius naturalis Dei, quia humanitas per unionem hypostaticam assumpta fuit ad unitatem personae cum Verbo, quod est filius Dei naturalis: Sed humanitas a Spiritu Sancto assumpta, non uniretur filio Dei naturali, cum Spiritus Sanctus Filius Dei naturalis non sit: Ergo Spiritus Sanctus non esset quatenus homo filius Dei naturalis.

Secunda etiam pars facile suaderi potest: Nam adoptio ut articulo precedenti ostendimus, petit extraneitatem personae, id est personam distinctam ab adoptante, & non habentem ab intrinseco iure ad hereditatem: Sed Spiritus Sanctus, ut homo, non esset extranea persona a Deo, cum non esset personaliter distinctus a seipso, ut in Deitate subsistens, insigne ab intrinseco haberet ad hereditatem Dei: Ergo ut homo, filius adoptivus non esset.

Denique tertia pars hujus corollarii probatur: Ideo solum Christus ut homo non est filius Dei, ratione creationis, quia est perfecte filius ratione generationis aeternae, id autem quod tale dicitur secundum perfectam relationem, non potest dici tale secundum rationem imperfectam, & analogam, ut docet D. Thomas infra q. 32. art. 3. Sed haec ratio in Spiritu Sancto locum non habet, cum non esset ut homo filius Dei naturalis: Ergo esset ut homo filius Dei ratione creationis.

DISPUTATIO XXIV.

De Praedestinatione Christi.

Ad quaestionem 24. D. Thomae.

Absoluta disputatione de filiatione Christi, & ab ipso exclusa filiatione Dei adoptiva, & admitta naturali, consequens est, ut de eius praedestinatione, ex qua ut homo habuit esse filium Dei naturalem, differamus, & difficultates aliquas quae circa illam occurrunt, breviter resolvamus, ac tandem huic tractatui finem imponamus.

ARTICULUS I.

Quaenam sit terminus primarius & principalis praedestinationis Christi?

1 Christum Dominum vere esse praedestinatum, concedunt omnes Theologi, & patet ratione qua utitur D. Thomas hic art. 1. Omne quod sit in tempore est a Deo praedestinatum ab aeterno, cum ordinatio divina nequeat in tempore incipere, ratione immutabilitatis Dei: Sed in tempore factum est quod Christus multa dona gratuita & supernaturalia consequeretur, praesertim filiationem Dei naturalem, & visionem beatificam: Ergo hoc erat a Deo ab aeterno praedestinatum: Sed divina praedestinatio eorum quae in tempore sunt per gratiam praedestinatio dicitur: Ergo Christus ut a Deo praedestinatus est. Unde hic restat discutendum, ad quod primario, & principaliter Christus praedestinatus sit? Seu quaenam sit terminus primarius & principalis praedestinationis eius.

In cuius difficultatis resolutione, varie opinantur Auctores: Quidam enim, quos suppresso nomine refert Divus Thomas ad Roman. 1. lectione 3. pro termino primario & principali praedestinationis Christi assignant non filiationem divinam, sed ejusdem declarationem: ita ut Christus fuerit praedestinatus, non ad esse, sed ad manifestari filium naturalem hominibus. Alii, de quorum numero est Cajetanus, haec verba Apostoli ad Romanos. 1. Qui praedestinatus est filius Dei in virtute, interpretantur, pro termino primario & principali praedestinationis Christi, consistunt virtutem miraculorum. Alii vero, inter quos sunt Altifiodorensis, & Scotus, extollunt Christum principaliter fuisse praedestinatum ad gloriam animae, & secundario ad esse personale Filii Dei, sive ad filiationem Dei naturalem. Idem sentire videntur Durandus, Lorca, & Yambertus, cum negent Christum esse proprie loquendo praedestinatum ad filiationem Dei naturalem. Denique Thomista, & alii Theologi communiter asserunt filiationem Dei naturalem esse terminum primarium & principalem praedestinationis Christi, beatitudinem vero, seu visionem beatificam, alicaque dona supernaturalia, animae Christi collata fuisse dumtaxat terminum eius secundarium & minus principalem.

§. I.

Tribus Conclusionibus difficultas proposita resolvitur.

2 Deo primo, Terminum primarium & principalem praedestinationis Christi, non esse declarationem seu manifestationem filiationis Dei naturalis.

3 Probatur primo: Praedestinatio proprie accepta est in ordine ad terminum qui gratia sit, facta subiecto praedestinatio: Sed manifestatio filiationis naturalis, non est gratia facta Christo, sed nobis: Ergo Christus non potest dici proprie praedestinatus ad hanc manifestationem, nec per consequens talis manifestatio potest esse terminus primarius & principalis praedestinationis Christi.

4 Probatur secundo: Terminus primarius & principalis praedestinationis Christi, est ille qui ultimo per illum intenditur: Sed manifestatio filiationis naturalis, non fuit finis ultimo intentus per divinam praedestinationem, quae fuit ab aeterno dispositum quod Deus fieret homo, & homo esset Deus: Ergo talis manifestatio non potest dici terminus primarius & principalis praedestinationis Christi.

Dico secundo: Etiam virtus miraculorum non est terminus primarius & principalis praedestinationis Christi.

5 Probatur primo: Virtus miraculorum, cum sit gratia gratis data, non subiecti cui datur, sed aliorum respicit utilitatem, ut docet D. Thomas 1. 2. quaest. 111. art. 1. Sed nullus proprie dicitur praedestinari ex ordinatione ad aliorum utilitatem: Ergo Christus non dicitur proprie praedestinatus ad virtutem miraculorum, subindeque nec talis virtus proprie dici potest praedestinationis terminus.

6 Probatur secundo: Licet virtus miraculorum fuerit Christo ab aeterno preparata, non tamen ad illam ut ad ultimum finem intentum ordinatus fuit, alias ipsa Christi Incarnatio fuisset ad hanc virtutem ut ad finem ordinata:

Ergo ex ordine ad illam, non potest dici Christus proprie praedestinatus, nec illa vocari potest primarius & principalis praedestinationis Christi terminus.

Dico tertio: Filiatio Dei naturalis, est primarius & principalis praedestinationis Christi terminus, beatitudo vero seu visio beatifica animae ejus, alicaque dona supernaturalia ipsi collata, terminus dumtaxat secundarius & minus principalis.

Haec conclusio colligitur ex variis locis Scripturae, praesertim ex illo Apostoli ad Roman. 1. Qui praedestinatus est filius Dei in virtute: Quibus verbis explicat praecipuum terminum praedestinationis Christi, & principaliter intentum, nimirum filiationem Dei naturalem. Unde Augustinus libro de praedest. Sanctorum cap. 15. ex illis verbis Apostoli scilicet, Praedestinatus ergo Jesus, ut qui futurus erat secundum carnem filius David, esset tamen in virtute filius Dei, subindeque censet, Christum ut filium David, quod est idem ac Christum ut hominem fuisse praedestinatum ut esset Filius Dei naturalis. Subdit Apostolus, Secundum spiritum sanctificationis ex resurrectione mortuorum, ut declaret terminum secundarium ad quem praedestinatus est Christus, ut nimirum sit sanctus & sanctificator aliorum & gloriam resurrectionis per sua merita acquirat. Item Joann. 1. explicat terminus primarius praedestinationis Christi, cum dicitur: Et Verbum caro factum est; secundarius vero, cum subditur: Et vidimus gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti a Patre, plenum gratia & veritate.

Ratio etiam suffragatur. Et in primis quod filiatio Dei naturalis sit terminus praedestinationis Christi, ostenditur contra Durandum, Lorcam, & Yambertum, ratione desumpta ex praedicto Apostoli testimonio. Ad id quod Christo ut homini convenit in tempore ex gratia, praedestinatus est ab aeterno: Sed Christo ut homini convenit per gratiam unionis in tempore esse filium naturalem Dei: Ergo Christus ut homo praedestinatus est ab aeterno filius Dei naturalis, subindeque filiatio naturalis est sua praedestinationis terminus. Major constat, nam juxta Augustinum, praedestinatio est preparatio gratiae: Sed gratia Christo ut homini in tempore communicata, est illi preparata a Deo ab aeterno: Ergo ad id quod Christo ut homini convenit in tempore ex gratia, praedestinatus est ab aeterno. Minor, praeterquam quod objectionum solutionibus constat, probatur. Licet persona Christi, ut subsistens in natura divina, naturale sit esse filium naturalem Dei, non tamen est ei naturale secundum humanam naturam: Ergo esse filium Dei naturalem, ut in humanitate subsistentem, convenit Christo ut homini ex gratia: Quare D. Thomas praedicta Apostoli verba exponens, lect. 3. sic ait: Praedestinatio potest attribui personae Christi, secundum quod subsistit in humana natura, licet non attribuitur ei, prout subsistit in divina, unde & Apostolus prius Filium Dei incarnatum esse praemisit, & postea praedestinationem ei attribuit, ut intelligatur praedestinatus esse secundum quod factus est ex semine David secundum carnem. Quibus verbis aperte docet, Christum ut hominem fuisse praedestinatum ut esset filius Dei naturalis, subindeque filiationem Dei naturalem, esse suae praedestinationis terminum.

Deinde quod talis filiatio sit primarius & principalis praedestinationis Christi terminus, visio autem beatifica, terminus dumtaxat minus principalis, contra Scotum & Altifiodorensium ostenditur. Ille dicitur terminus primarius & principalis praedestinationis Christi, qui fuit primo & principaliter intentus & subsertus ex eius praedestinatione: Sed filiatio Dei naturalis fuit primo & principaliter intenta in Christi praedestinatione, non autem visio beatifica, cum haec sit quid divinum tantum participative, illa vero sit quid divinum per essentiam: Ergo filiatio Dei naturalis, est primarius & principalis terminus praedestinationis Christi, visio autem beatifica, terminus dumtaxat secundarius & minus principalis.

Confirmatur, & magis illustratur haec ratio: Unio ad Deum secundum esse, quae praestatur a gratia unionis, perfectior est unione ad Deum secundum operationem, in qua consistit beatitudo; Sed quod excellentius est, ad inferius ut ad finem non ordinatur: Ergo humanitas Christi non fuit ordinata ad unionem hypostaticam ut medium, & ad beatitudinem ut finem, sed e contra beatitudo subordinatur unioni hypostaticae, ut fini, & consequenter non fuit praedestinata ad beatitudinem ut finem & terminum principalem, sed ad filiationem naturalem Dei.

§. II.

Difficile argumentum proponitur, & varia illius solutiones referuntur, ac resolvuntur.

11 Contra ultimam conclusionem obijci solet difficile argumentum, ad probandum filiationem Dei naturalem, non esse terminum predestinationis Christi, seu Christum, ut hominem non esse proprie predestinatum ad esse filium Dei naturalem. Nam predestinatio subiecti ad aliquem terminum, petit quod terminus in subiecto non includatur: Sed filiatio naturalis intrinsece includitur in Christo, quatenus homine: Ergo Christus ut homo, non potest proprie esse predestinatus in filium Dei naturalem, nec per consequens filiatio Dei naturalis esse terminus predestinationis Christi. Major constat, nam subiectum predestinationis petit prius esse quam terminus, illique ex gratia convenit terminus ad quem ordinatur, & ad ipsum pervenit ex vi predestinationis: quae salvari nequeunt, si terminus in subiecto includatur. Minor vero sic ostenditur: Christus ut homo est compositus ex substantia Verbi & humanitate: Sed substantia Verbi essentialiter est filiatio: Ergo est compositus ex natura humana, & filiatione naturali divina, & per consequens includit filiationem Dei naturalem.

12 Mirum est quantum hac difficultas Theologorum ingenia torquet, & in quam varios dicendi modos eos abire compellat.

In primis Vasquez hic disp. 90. c. 4. ut ab ea facile se expedit, affert subiectum quod predestinationis Christi, non esse Christum, ut hominem, sed duntaxat ipsam humanitatem assumptam, quae a substantia Verbi, & consequenter a filiatione Dei, realiter distinguitur.

13 Verum hac solutio & doctrina facile potest refelli, tum auctoritate, tum duplici ratione D. Thomae hic articulo 1. ad 2. ubi sic dicitur: *Quidam dicuntur predestinationem intelligendam esse de natura non de persona Christi, quia scilicet humana natura facta est hac gratia ut uniretur Filio Dei in unitate personae. Sed secundum hoc locutus Apostolus (dicens ad Roman. 1. Qui predestinatus est filio Dei in virtute) est impropria propter duo. Primo quidem ratione communi, non enim dicimus naturam aliquis predestinari, sed ipsum suppositum, quia predestinari est dirigi in salutem; quod quidem suppositi est agentis propter beatitudinis finem. Secundo ratione specialia, quia esse Filium Dei, non convenit humanae naturae, est enim hac falsa, humana natura est Filius Dei, nisi forte quis velit sic exponere extera expositione: Qui predestinatus est Filius Dei in virtute, id est, predestinatus est ut humana natura uniretur Filio Dei in persona: relinquatur ergo quod predestinatio attribuitur personae Christi; non quidem secundum se, vel secundum quod subsistit in divina natura, sed secundum quod subsistit in humana natura. Quibus verbis duas assignat rationes, quibus Vasquez doctrina convellitur. Prima est: Illi convenit proprie predestinari, cui convenit dirigi in finem: Atqui dirigi in finem, cum sit quoddam moveri, non convenit proprie naturae, sed supposito. Ergo nec predestinari. Minor constat, quia sicut natura non agit ut quod, sed suppositum, ita non movetur ut quod. Secunda vero sic potest proponi: Predestinatio Christi ordinatur ad hoc ut subiectum ejus sit filius Dei naturalis, juxta illud Apostoli ad Roman. 1. Qui predestinatus est filius Dei in virtute: Sed humanitas Christi ad hoc non ordinatur, cum non possit dici filia Dei, sicut in naturalibus humanitas Petri non dicitur proprie filia Pauli, nec genita, nisi ut quo, quia actiones sunt suppositorum, tam elicitive, quam terminative, juxta illud Aristoteli: *Natura humana non facit, neque nec, sed Socrates facit, & Callias nec*: Ergo humanitas non est obiectum predestinationis Christi, sed suppositum Christi, ut subsistens in natura humana. Unde D. Thomas exponens praedicta verba Apostoli lect. 3. sic ait: *Predestinatio potest attribui personae Christi, secundum quod subsistit in humana natura, licet non attribuat ei prout subsistit in divina.**

14 Secundus dicendi modus est Cajetani hic articulo 1. §. *Secunda autem ratio*, ubi Christum ut hominem docet considerari posse dupliciter: primo ut incarnatum, abstractando a vero modo incarnationis per unionem substantialem, & a modo ab haereticis confecto, per unionem accidentalem; secundo ut incarnatum tali modo incarnationis, per unionem scilicet humanitatis ad Verbum, in unitate personae: & quia inter Verbum & incarnationem ut sic, & idem Verbum, ut taliter incarnatum, intercedit distinctio rationis, ut inter commune & proprium fit ut Verbum a nobis conceptum ut incarnatum, dicitur predestinari ad speciale modum incarnationis per unionem personalem. Juxta quem modum dicendi, facile respondetur objectioni propositae, negando Minorem; nam filiatio Dei naturalis, non includitur in Verbo, prout incarnatio sub illa communi ratione, sub qua est predestinationis Christi subiectum.

Verum hac Cajetani subtilitas, non solum extraneis, 14 sed etiam domesticis Theologis displicet, & doctrina D. Thomae repugnat. Nam S. Doctor hic art. 1. ad 2. sic ait: *Predestinatio tribuitur personae Christi, non quidem secundum se, sed secundum quod subsistit in humana natura: unde cum praedixisset Apostolus, Qui factus est ex semine David secundum carnem, subjungit, Qui predestinatus est Filius Dei, ut daret intelligere quod secundum hoc quod est factus ex semine David secundum carnem, est predestinatus Filius Dei, Ubi in primis ponderanda sunt haec verba: Tribuitur illi predestinatio secundum quod subsistit in humana natura, nam haec ratio non abstracta vera & falsa incarnatione, sed explicat determinate veram incarnationem: Ergo juxta D. Thomam secundum veram incarnationem tribuitur illi predestinatio, non secundum rationem communem abstractam a vera & falsa. Deinde expendenda sunt illa verba quae subjicit: *Ut daret intelligere quod secundum hoc quod est factus ex semine David, est predestinatus: quibus etiam S. Doctor aperte declarat, Christum non esse predestinatum, secundum quod abstracta ab hoc quod est factus, vel factus, sed determinate secundum quod est factus, illum esse predestinatum, subindeque predestinationis Christi subiectum, non esse Christum ut incarnatum, abstractando a vero modo incarnationis, & a modo ab haereticis confecto.**

Ratio etiam id suadet: Nam ratio communis, non nisi 15 improprie potest dici predestinata, ut contrahatur per rationem differentialem: Tum quia predestinatio, utpote pars providentiae, petit erga singularia, tam subiective quam terminative versari: Tum etiam, quia ratio communis, gratia suscipiende proprie capax non est: Ergo subiectum predestinationis Christi, non potest esse Verbum ut incarnatum sub ratione communi, a vero & falso modo incarnationis abstractate.

16 Tertio, modus decendi pro subiecto predestinationis constituit Christum possibilem, & pro termino posit Christum existentem; & quia existentia Christi ut hominis, non includitur in Christo possibili, nec est de ratione illius, ad objectionem factam respondet, negando Minorem: potuit enim Christus non existere, & consequenter filius Dei naturalis non esse: Ita Medina, & (teste Asturicensi) plures sui temporis Theologi.

17 Sed hic etiam modus dicendi non placet. Primo quia subiectum predestinationis, prout a termino distinctum, terminat amorem divinum, cum Deus illi velit predestinationis terminum: Sed Christus, ut pure possibilis, non est capax terminandi amorem Dei, ut de omni creatura ostendimus, in Tractatu de voluntate Dei disp. a. art. 4. ostendimus: Ergo Christus ut possibilis, non est subiectum predestinationis.

Secundo, subiectum predestinationis est cui Deus preparat gratiam, Sed Christus ut possibilis non est susceptivus gratiae: cum primum beneficium quod Christo potuit fieri in statu possibilitatis, fit ipsam transferre ad statum futuritatis & actualitatis: Ergo Christus, ut possibilis, nequit esse subiectum suae predestinationis.

18 Quarta solutio objectionis propositae affert subiectum predestinationis Christi esse subsistens vage hac vel illa substantia in hac numero humanitate, quod dicitur hic homo, quia ut talis fit & dicitur, sufficit singularitatis humanitatis: terminus autem est subsistens determinate substantia Verbi, quae est naturalis filiatio, unde terminus non clauditur in subiecto. Ita Suarez hic disp. 90. lect. 2. quem sequuntur plures moderni ex eadem Societate, & quavis diversimode loquantur.

19 Sed neque etiam hac solutio satisfact: nam predestinatio, utpote pars providentiae, non circa universalia, sed circa singularia versatur: unde sicut ex parte naturae ponitur singularitas, ita ex parte suppositi debet, subindeque non minus absurdum est dicere subiectum predestinationis Christi esse subsistens vage hac vel illa substantia, quam si diceretur naturam humanam in communi, & abstractam ab individuis, fuisse predestinatum ut assumere a Verbo.

20 Confirmatur: Predestinatio determinat id quod in re ponendum est: Sed in Christo non est posita natura singularis in re, cum solo supposito vago & indeterminato, alias ratio communis poneretur a parte rei sine particulari, quod implicat non minus ex parte suppositi, quam ex parte naturae, quia esset ides Platonis: Ergo prout sic non est obiectum, seu subiectum predestinationis.

21 Confirmatur amplius: Non potest dici hominem in communi per naturalem providentiam predestinari ut esset hic homo in particulari: Ergo nec subsistens vage hac vel illa substantia potest dici proprie predestinatum pro providentiam ordinis supernaturalis & hypostatici, ad subsistendum in humanitate per substantiam determinatam Verbi, quae est filiatio naturalis.

22 Quinta solutio distinguit duas formalitates in personalitate Christi, nempe substantiae, & filiationis, & secundum primam asserit primo uniri humanitati, & facere

eam substantiam, ac subiectum predestinationis Christi ad secundam formalitatem, quae ejus terminus est. Ita quidam recentiores Theologi quos suppresso nomine refert Asturicensis in libro de gratia Christi, pag. 94. solut. 4.

23 Hic modus dicendi magis videtur subtilis, quam verus, & facile consulari potest; tum quia Christus non solum predestinatus est ut esset filius Dei naturalis, sed etiam ut esset subsistens substantia Verbi; immo prius natura concipitur ut subsistens substantia Verbi, quam ut filius naturalis Dei: Ergo personalitas Christi, non solum sub ratione filiationis, sed etiam sub ratione substantiae, est terminus predestinationis ejus, subindeque ejus subiectum esse nequit. Tum etiam quia illud compositum constituitur ex persona Verbi ut subsistens, & ex humanitate, est effectus supernaturalis: Ergo ponitur in re ex vi predestinationis Christi, & per consequens non est subiectum illius, sed terminus.

24 Denique Cornelius a Lapide super cap. 1. Epistolae ad Romanos, ut ab hac difficultate se expedit, aliam solutionem excogitavit. Ait enim, subiectum predestinationis Christi, esse hunc hominem, ac concretum existentem, non autem ad concretum ex substantia Verbi, & humanitate; fuisseque predestinatum ad Divini Verbi substantiam, per quam constituitur Filius Dei naturalis. Juxta quam doctrinam respondet objectioni, negando Minorem, nam Christus ut est predestinationis subiectum, est homo existens, non tamen subsistens, & in homine ut existente non clauditur substantia.

25 Verum neque hic dicendi modus veritati consentaneus est. Primo quia humanitas Christi non existit mediante propria existentia, sed per existentiam divinae naturae illi unitam, mediante hypostasi Verbi, ut docet D. Thomas supra qu. 17. art. 2. & non supra disp. 8. art. 2. fuisse ostendimus: Atqui existentia naturae divinae, non communicatur humanitati Christi immediate, sed media personalitate Verbi, alia fuisse immediate unita naturae divinae secundum aliquid absolutum, contra communem Theologorum sententiam: Ergo prius intelligitur in Christo hic homo subsistens, quam intelligatur existens, & consequenter ad concretum existentiae, non fuit predestinationis subiectum, ordinatum ad unionem cum substantia Verbi, sub conceptu substantiae.

26 Secundo, Dato humanitatem Christi propriam retinere existentiam, & illa mediante existere, ut docent plures Theologi extra Scholam D. Thomae, adhuc affirmari non potest subiectum predestinationis Christi esse concretum ex humanitate & existentia, sed necessario dicendum est, esse concretum ex substantia Verbi, & humanitate: Ergo adhuc admitta illa sententia, modus dicendi Cornelli a veritate deficit. Consequentia patet. Antecedens probatur. Subiectum predestinationis Christi non est humanitas, sed hic homo: Ad concretum ex humanitate & propria existentia, non potest dici hic homo: Ergo tale concretum non est predestinationis Christi subiectum. Probo Minorem: In sententia supposita Verbum assumpsit hanc humanitatem propria existentia existentem, & tamen non assumpsit hominem, & multo minus hunc hominem ut communitur docent Theologi cum D. Thomae supra qu. 4. art. 3. Ergo concretum ex humanitate & propria existentia, non potest dici hic homo.

§. III.

Vera solutio traditur, & salvantur instantiae quae contra illam fieri possunt.

27 Hic ergo dicendi modus praetermissis asserendum est, Christum ut hominem, vel ut subsistentem in hac numero humanitate, hac numero substantia, esse proprie predestinationis suae subiectum, fuisseque predestinatum, ut in humanitate subsistens, etiam in deitate subsisteret, & ut sic subsistens, esset genus a Deo Patre, & Filius naturalis illius: nam inter Christum ut hominem, & ipsum quatenus Deum, invenitur sufficiens distinctio ad rationem satisfaciens & creditoris, fuit enim ut homo pro hominibus satisfaciens, & ut Deus, creditor cui satisficit, & ob rationem praemiantis & meritis; meruit enim quatenus homo, & quatenus Deus propria merita praemiatum est: Ergo etiam adest sufficiens distinctio inter Christum ut hominem, & ipsum quatenus Deum, & Dei filium naturalem, ad hoc ut quatenus homo sit predestinationis suae subiectum, & ut Deus; Deique filius naturalis, illius terminus. Quod ut fiat manifestius, & objectioni proposita plenius satisfiat, tria breviter hic praemittenda sunt.

28 In primis advertendum est, subiectum predestinationis Christi esse duplex: unum subiectum quod, & subiectum quo; subiectum quod est illud de quo terminus in concreto traditur, subiectum vero quo illud dicitur ratione cujus subiectum quod constituitur capax gratiae, & antecessoris, quae in predestinatione

importantur: Similiter predestinationis terminus dupliciter sumitur, nempe pro termino qui, & pro termino quo: terminus qui est concretum de subiecto praedictum: terminus autem quo est forma talis concretae unde subiectum quod predestinationis Christi, est hic homo, subiectum quo, est humanitas; terminus autem qui, est filius Dei naturalis, & terminus quo, ipsa naturalis filiatio.

Deinde observandum est, terminum quo realiter a 39 subiecto distingui, terminum autem qui, non differre realiter a subiecto quod predestinationis Christi. Patet hoc, nam filiatio Dei naturalis, realiter ab humanitate distinguitur; filius autem naturalis Dei, ut de hoc homine praedicatur, non distinguitur realiter ab hoc homine Christo, cum ex parte utriusque eadem ingrediantur, nempe humanitas & Verbum: Ergo inter subiectum quo, & terminum formalem predestinationis Christi, realis distinctio invenitur, secus autem inter subiectum quod & terminum qui.

30 Tertio notandum est, inter subiectum quod, & terminum qui, esse distinctionem virtutalem, & rationis, quod patet: nam subiectum quod est Christus, quatenus persona humana, & terminus qui, idem Christus, quatenus persona divina: Sed Christus ut persona humana, distinguitur ratione a seipso, ut persona divina, nam terminat utramque naturam secundum aliam & aliam rationem subsistendi, ut docet Divus Thomas supra qu. 2. art. 4. Ergo inter subiectum quod, & terminum qui predestinationis Christi, reperitur distinctio rationis. His praemissis

31 Ad objectionem in limine paragraphi praecedentis propositam, respondeo distinguendo Majorem: Terminus predestinationis quo petit non includi in subiecto quo ejusdem predestinationis, concedo Majorem. In subiecto quod, distinguendo Majorem: inclusione reali, nego Majorem. Formaliter, concedo Majorem, & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam. Nam filiatio naturalis, quae est formalis terminus predestinationis Christi, non clauditur realiter in humanitate, quae est illius subiectum quo: in Christo autem homine, qui est subiectum quod, est realiter includatur, non importatur formaliter, quia licet in Christo, ut homine, ut claudatur substantia Verbi, & hac fit filiatio naturalis, non tamen importatur in Christo, quatenus homine, sub munere filiationis divinae, sed personalitatis humanae, ac proinde licet includatur realiter, non importatur tamen formaliter in subiectum predestinationis Christi, terminus ejusdem predestinationis. Ita magister Godoy, in manuscripto Tractatu de adoptione & predestinatione Christi, a quo haec mutuavi sumus, & aliqua, ne perirent, ejus fragmenta collegimus.

32 Contra hanc solutionem & doctrinam plura militant argumenta difficilia, quae idem Auctor proponit & solvit: duo tantum hic referam quae videntur praecipua, ex quorum solutione magis haec difficultas elucidabitur.

Obijciat ergo primo: Christus ut homo importat formaliter non solum humanitatem, sed etiam substantiam per quam subsistit humanitas, & hic homo constituitur in ratione personae: Sed substantia per quam subsistit humanitas, est formaliter divina Verbi filiatio: Ergo Christus in homo, non naturaliter, sed formaliter, claudit filiationem Dei, subindeque non potest esse subiectum predestinationis Christi. Major patet, Minor probatur. Christus ut homo subsistit per substantiam Verbi, ut distinctam a substantia Patris, & Spiritus Sancti: Sed substantia Verbi distinguitur ab aliis substantiis relativis, ex conceptu filiationis: Ergo subsistit per substantiam Verbi, ut formaliter est filiatio, & consequenter hic homo, non materialiter, sed formaliter importat filiationem divinam.

33 Respondeo negando Minorem, ad cujus probationem distinguo Minorem: substantia Verbi distinguitur ab aliis substantiis relativis ex conceptu filiationis, sub solo munere filiationis, nego Minorem. Sub quovis alio munere claudente & exigente, licet non explicante munus filiationis, concedo Minorem, & nego Consequentiam. Nam sicut personalitas Patris gaudet triplici munere, nempe personalitatis, sub conceptu formae hypostaticae, qua ratione ad generationem supponitur, & originis activae, sub conceptu egrediens, & tandem relationis exercitae referentis, & Patrem in ratione Patris constituentis; qua ratione supponit generationem, & super illam fundatur, & haec tria munera exercet, prout distincta a filiatione: quavis sub primo & secundo munere, relationis & paternitatis munus non exprimit, sed tantum exigat, & implicet. Ita filiatio Divini Verbi, prout distincta a paternitate, ipsum genitum constituit, sub munere formae hypostaticae, & personae, sub munere formae hypostaticae, & Filium, sub munere relationis; ipsaque ut duo prima munia exercens, a paternitate distinguitur, non quia explicat munus

ait prædestinationem nostram minus esse gratam, & minus a meritis independentem, quam Christi prædestinationem.

57. Respondeo distinguendo Majorem: prædestinatio nostra est tam gratuita, ac prædestinatio Christi, per comparationem ad nos, concedo Majorem; per comparationem ad Christum, nego Majorem, & concessa Minori, nego Consequentiam. Nec oppositum docuit Augustinus, solum enim loco citato intendebat probare, nos prædestinari a Deo non ex nostris meritis, sed ex illius misericordia & amore, idque ostendit exemplo prædestinationis Christi, quam nulla Christi merita præcellerunt. Ille homo (inquit) ut a Verbo Patri coeterno, in unitatem personæ assumptus, Filius Dei utigenitus esset, unde hoc merito? Quod ejus bonum quodcumque præfuit? Quid egit ante, quid credidit, quid petiuit, ut ad hæc ineffabilem excellentiam perveniret? &c.

58. Nec ex hoc quod Christi prædestinatio sit nostræ prædestinationis exemplar, sequitur debere quoad omnia, in ratione gratiæ, & exclusione debiti, ipsi adæquari. ut enim docuit Divus Thomas hic art. 3. ad 3. fuit exemplar heterogeneum & diversæ rationis; unde sicut ob hanc causam prædestinatio Christi excedit nostram in termino (nam illa ordinatur ad filiationem Dei naturalem, nostra vero ad adoptivam) ita ob eandem rationem excedit illam in modo, & in ratione gratiæ & liberalis; nam Christi prædestinatio nulla omnino merita condigna supplevit, nostra vero ex meritis Christi non solum condignis, sed etiam superexcedentibus, processit. Unde sicut hic discorsus non valet: Prædestinatio nostra est exemplaria a prædestinatione Christi: Sed hæc in ordine executionis non credit sub merito condigno alicujus. Ergo nec nostra in eodem ordine alicujus meritum condignum supponit. Ita nec valet ista ratiocinatio: Prædestinatio nostra est exemplaria a prædestinatione Christi: Sed hæc in ordine intentionis, & prout est electio humanitatis assumpta ad unionem hypostaticam, nulla omnino merita nec propria nec aliena supponit: Ergo & nostra prædestinatio, ut spectat ad ordinem intentionis, & ut dicit electionem prædestinatorum ad gloriam, ita est gratuita, ut nec a nostris, nec a Christi meritis dependeat.

59. Objicies secundo: Meritum Christi fuit effectus electionis efficacis prædestinatorum ad gloriam: Ergo talis electio non fuit premium meritum Christi. Consequentia patet, tum quia principium meriti, sub eodem merito cadere non potest: Tum etiam, quia non ob aliam rationem, justorum merita non causant ipsorum electionem ad gloriam, nisi quia ex illa imperantur, & ab illa procedunt: Ergo si merita Christi quibus salutem prædestinatis meruit, processerunt ex efficaci electione illorum ad gloriam, talis electio merita Christi antevertit, & ab illis causari nequit. Antecedens vero probatur: Voluntas efficacis merito efficaciter conducentis ad finem, est effectus volitionis finis, & ab ea imperatur: Sed merita Christi sunt media ad salutem & electionem prædestinatorum, cum ad illam efficaciter conducant: Ergo ab ea imperantur, & sunt effectus illius. Qua ratione in Tractatu de prædestinatione ostendimus, merita hominum a Deo prævisa non causare electionem prædestinatorum ad gloriam: quia cum sint media ad illam

condacencia, illius volitionem supponunt, & ab ea imperantur, subindeque non sunt illius causa, sed effectus.

Respondeo negando Antecedens, ad cuius probatio- nem, concessa Majori, nego Minorem: nam licet merita Christi efficaciter conducant ad salutem electorum, non tamen conducunt ut media ex illius amore electa, sed ut causa specialem electionem salutis æternæ inferentes: non autem omne efficaciter conducentis ad aliud, illius amorem debet supponere, & ex illius intentione imperari, sed tantum quod ut medium assumitur; cum enim medium ratione finis ametur, sicut conclusio ratione præmissarum cognoscitur, debet ut efficaciter eligatur, amorem efficacem finis supponere, & imperari ex illius intentione efficaci; sicut conclusio, quia ratione principiorum cognoscitur, ut certo cognoscatur, debet supponere certam principiorum cognitionem; & ut evidens sit conclusionis cognitio, præsupponi debet evidens notitia principiorum; causa vero, est in ordine ad effectum ametur, non tamen ratione effectus ametur, & ideo illius amorem non supponit, sed interit.

Objicies tertio: Christus Joann. 17. fatetur prædestinatos sibi datos esse a Patre, ait enim: Pater sancte, serena me in nomine meo quos dedisti mihi: Sed si Christus prædestinatorum electionem meruisset, illi non possent dici cum proprietate Christo dati a Patre, quod enim propter merita retribuitur, non dicitur proprie donari: Ergo Christus prædestinatorum electionem non meruit, sed illa fuit omnino liberalis & gratuita, etiam per comparationem ad ipsum.

Respondeo, concessa Majori, negando Minorem: nam Paulus ad Philip. 2. docet Christum per humilitatem & obedientiam, sui nominis exaltationem meruisse, ait enim: Humilitavit semetipsum factus obediens usque ad mortem, propter quod & Deus exaltavit illum, & tamen statim subdit, ei donatum fuisse a Deo nomen quod est super omne nomen: Ergo licet Christus prædestinatorum electionem meruerit, hoc tamen non obstat quominus prædestinati, ipsi a Patre dati dicantur. Ratio est, quia quod in radice est indebitum, quamvis proxime debeatur, potest dici proprie donatum: electio vero prædestinatorum ad gloriam, quamvis meritis Christi proxime debita sit in radice, tamen omne debitum excludit; quia voluntas Dei qua inspiravit Christo meritum nostræ electionis, illumque ut mereretur applicuit, fuit omnino liberalis, & ad illam voluntatem, tanquam ad primam radicem, meritum Christi reducitur.

Quæ docet Divus Thomas q. 25. de adoratione Christi, facilia sunt, & sola textus lectione percipi possunt, unde his præmissis, & reliquis quæ sunt de vita & morte Christi, agendum est de Sacramentis, quæ sunt uberrimi gratiæ rivi, & fontes Salvatoris. ab Isaia Propheta prænuntiati, dum in suo dicit Cantico: Haurite aquas in gaudio de fontibus Salvatoris. Omnes ergo sitientes venite ad aquas illas spirituales & divinas, quæ per sacra illa canalina, & caelestes aqueductus, continuo fluxu nobis comunicantur. Haurite aquas (inquit Hieronymus) non de fontibus fluminis Egypti, sed de fontibus Jesu, qui in Evangelio clamabat, Si quis sitit, veniat ad me, & flumina de ventre ejus exibunt.

